

HUIS VAN ROOSENDAAL

BOARDLETTER 2024

Gemeente Roosendaal

Aan:

de gemeenteraad van de
gemeente Roosendaal
Postbus 5000
4700 KA Roosendaal

Rotterdam, 5 december
2024

Kenmerk: MS/NvD/RA3804

Geacht college,

In het kader van de aan ons verstrekte opdracht tot controle van de jaarrekening 2024 van Gemeente Roosendaal brengen wij met deze management letter verslag uit over onze bevindingen naar aanleiding van de interim-controle. Voor een nadere omschrijving van onze opdracht, de reikwijdte en aanpak van onze controle en overige afspraken verwijzen wij naar de opdrachtbevestiging 2024.

Deze management letter bevat onze belangrijkste bevindingen ten aanzien van de processen binnen Gemeente Roosendaal en de daarin opgenomen beheersingssystemen. Wij hebben deze bevindingen en aanbevelingen afgestemd met de portefeuillehouder, directie en concern-controller op 2 december 2024. In deze rapportage richten wij ons met name op mogelijke verbeterpunten in de bedrijfsvoering en de processen die wij hebben onderzocht in het kader van de controle van de jaarrekening en onze nulmeting. Dit heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de interne beheersing en het zelf controlerend vermogen van uw organisatie.

Tijdens onze bezoeken aan Gemeente Roosendaal komen wij ook in aanraking met andere ontwikkelingen van uw organisatie en bedrijfsvoering. We bespreken graag een aantal van die andere ontwikkelingen met u. In deze management letter besteden we daarom ook aandacht aan ontwikkelingen op andere gebieden dan de processen.

Het vervolg van de controle van de jaarrekening staat gepland in maart 2025. Hier zijn afspraken over gemaakt.

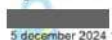
Op basis van Nederlands recht en overige beroepsregels, zoals de 'Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten' (ViO), is vereist dat wij onafhankelijk zijn ten opzichte van onze controle-cliënten. Wij zijn van mening dat door ons is voldaan aan deze eisen. Wij hebben de overige dienstverlening naast de controle van de jaarrekening beoordeeld aan de hand van onze beroepsregels en hebben geconcludeerd dat het type dienstverlening en de vergoeding onze onafhankelijkheid niet beïnvloeden.

Wij hopen u met dit verslag van dienst te zijn. Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid om een nadere toelichting op de inhoud te geven.

Hoogachtend/Met vriendelijke groet,

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

Digitaal ondertekend door:

5 december 2024 12:04 +01:00

 MSc RA

01

Dashboard
interim-controle

02

Ontwikkelingen &
aandachtspunten

03

Bevindingen
interim-controle

1. Dashboard interim-controle

1.1 Dashboard interim-controle

X

UW INTERNE BEHEERSING

- ▶ Op basis van onze observaties tijdens de interim-controle concluderen wij dat de interne beheersing en controleomgeving voor zover relevant voor onze jaarrekeningcontrole van voldoende niveau is.
- ▶ Wij kunnen nog niet altijd steunen op de interne beheersing in de processen; de VIC en onze controle is daarmee hoofdzakelijk gegevensgericht en achteraf.
- ▶ De ambtelijke organisatie heeft in het najaar 2024 onderkend dat een ontwikkeling in het 3-lines model noodzakelijk is. Hiervoor is het toegroeien naar een systeemgerichte controle noodzakelijk, waarvoor het volgende urgent is:
 - Doorgaan met het actualiseren van de procesbeschrijvingen van de materiële processen (voorzieningen en grondexploitatie).
 - Identificeren van de kwaliteit van systeemgerichte interne beheersingsmaatregelen en beschikbaarheid data-exports ter ondersteuning hiervan.
 - Verdiepingsslag van rapportering, monitoring en adviserend vermogen van VIC.
- ▶ Tijdens de interim-controle zijn de IT-beheersmaatregelen rondom SAP en ZorgNed in kaart gebracht. Op basis van onze observaties zien wij ruimte tot verbetering met betrekking tot:
 - Bepalen van normposities voor autorisatie evenals de review op actualiteit van de autorisaties en accounts (SAP en Zorgned).
 - Formele procedure voor het aanmaken, reviewen en monitoren van generieke en/of administrator accounts (SAP).

STATUS PROCESSEN

	2024	2023	Impact IT	VIC
Planning & Control	😊	😊	-	-
Memoriaal	😞	😞	😞	
Inkopen & betalingen	😊	😊	😊	-
Personeel	😊	😊	😊	-
Participatiewet	😊	😊	-	-
Jeugd / WMO	😊	😊	😊	-
Subsidiebeheer	😊	😊	-	-
Lokale heffingen	😊	😊	-	-
Grond aan- en verkopen	😊	😊	-	-
Verbonden partijen	😊	😊	-	-
Voorzieningen	😞	😞	-	-
Beheersing algemene uitkeringen	😊	😊	-	-
Treasury	😊	😊	-	-

ONTWIKKELINGEN & AANDACHTSPUNTEN

VIC en rechtmatigheidsverantwoording

- ▶ Belangrijkste verbeterpunten in het kader van de VIC zijn:
 - Het realiseren van een verdiepingsslag in de spend-analyse.
 - Verdere verdiepingsslag in de dossiervorming.
 - Verdiepingsslag in rapportering en monitoring van bevindingen.
- ▶ Het M&O beleid is bij u vastgesteld in 2024.
- ▶ Aanpassing van de financiële verordening in verband met de definitie van tijdigheid van melden begrotingsafwijkingen is onder handen en ligt tijdig bij de Raad ter vaststelling.

Speerpunten auditcommissie

Auditfile -export uit SAP is op een eenvoudige en toegankelijke wijze nog niet mogelijk. Voor boekjaar 2024 is een oplossingsrichting besproken die vergelijkbaar is met de werkwijze uit 2023. Structurele borging naar de toekomst is aan te raden.

Network and Information Security 2 (NIS2)

Gemeente Roosendaal is aangemerkt als een essentiële entiteit en valt daardoor direct onder de Cyberbeveiligingswet. Uw organisatie verwacht geen grote uitdagingen bij het tijdig implementeren van de NIS2-maatregelen. De juiste mate van scholing op het gebied van informatiebeveiliging en risicomanagement is momenteel onder de aandacht.

BELANGRIJKSTE SIGNIFICANTE PROCESSEN

Belangrijkste bevindingen

- ▶ Memoriaal:
 - De controle op memoriaalboekingen wordt niet afgedwongen in SAP. Bij de inrichting van SAP is ervoor gekozen om niet alle memorialen te controleren en autoriseren door een tweede persoon.
- ▶ Inkopen en betalingen:
 - De prestatielevering wordt niet altijd vastgelegd met onderbouwende documenten, maar wordt wel achteraf gecontroleerd door de VIC. In SAP kan de prestatielevering wel worden geregistreerd, maar dit wordt niet consequent afgedwongen en gedocumenteerd.
- ▶ Personeel:
 - Binnen de salarisadministratie ontbreekt zichtbare functiescheiding doordat de salarisadministrateurs ruime bevoegdheden hebben en zowel mutaties kunnen doorvoeren als controleren. Advies is om het 4-ogenprincipe zichtbaar vast te leggen.
- ▶ Algemene uitkering:
 - Er is geen sprake van een zichtbare functiescheiding binnen het proces van de algemene uitkering. Geadviseerd wordt de toepassing van het 4-ogenprincipe bij de registratie van gegevens zichtbaar vast te leggen.
- ▶ Treasury:
 - Bij het aantrekken van lang vermogen wordt het 6-ogenprincipe gehanteerd. Dit principe geldt echter niet voor kortlopende leningen, waarbij de administratief medewerker zelfstandig kan handelen. Dit is ook onderkend door het VIC-team. Echter, onduidelijk wat de opvolging hiervan is.

2. Ontwikkelingen & Aandachtspunten

2.1	<u>Rechtmatigheidsverantwoording</u>	X
2.2	<u>Speerpunten auditcommissie</u>	X
2.3	<u>Informatiebeveiliging en cybersecurity</u>	X
2.4	<u>Financiële positie</u>	X
2.5	<u>Wet DBA & relevante wijzigingen in het BBV</u>	X
2.6	<u>Duurzaamheidsverantwoording</u>	X

2.1 Rechtmatigheidsverantwoording

Rechtmatigheidsverantwoording

Het college heeft voorgaand jaar voor het eerst expliciet verantwoording afgelegd over de financiële rechtmatigheid. De totstandkoming van de rechtmatigheidsverantwoording is een proces met interactie tussen verschillende gremia dat start bij het bepalen van de verantwoordingsgrens door de raad. Deze verantwoordingsgrens heeft gemeente Roosendaal vastgesteld op 1% van de lasten inclusief toevoegingen reserves. Dit is gelijk aan de wettelijke materialiteit die in het kader van de jaarrekeningcontrole over 2024 door ons wordt gehanteerd.

In de jaarrekening 2023 heeft de Gemeente Roosendaal gerapporteerd niet te beschikken over een (overkoepelend) M&O beleid. U heeft deze in 2024 vastgesteld. Daarnaast hebben we met u besproken dat aanpassing van de financiële verordening in het kader van de definitie van tijdigheid van melden begrotingsafwijkingen aan te raden is. Momenteel is dit onder de aandacht van uw organisatie en ligt dit tijdig bij de Raad ter vaststelling.

Wijziging wet - en regelgeving

Het wetgevingstraject rondom de rechtmatigheidsverantwoording is nog niet afgerond. Bij het schrijven van deze management letter zijn de wijzigingen in het BBV en BADO in verband met de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording voor advisering voorgelegd aan de Raad van State. Wijzigingen met betrekking tot de wettelijke materialiteit in het kader van de controle van de jaarrekening en de bandbreedte voor de verantwoordingsgrens zijn niet te verwachten voor boekjaar 2024.

Wij houden u uiteraard op de hoogte omtrent de ontwikkelingen op dit vlak en de mogelijke impact hiervan op uw organisatie en de jaarrekeningcontrole.

Op 22 oktober 2024 is de aangepaste Kadernota Rechtmatigheid 2024 gepubliceerd. Na het jaar van invoering heeft de Commissie BBV vragen, ervaringen, aanbevelingen en adviezen ontvangen. Deze hebben geleid tot aanpassingen in de Kadernota Rechtmatigheid 2024. Hierin heeft de Commissie ook de Q&A rechtmatigheidsverantwoording, die in november 2023 is gepubliceerd, verwerkt. De belangrijkste wijzigingen in de Kadernota Rechtmatigheid 2024 zijn:

- Tekstuele aanpassing in de modelverantwoording ten aanzien van de geconstateerde bevindingen, specifiek in relatie tot de omvang van niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten, lasten en balansmutaties en welk deel acceptabel is op basis van de vastgestelde afspraken;
- Een aangepast hoofdstuk 2 om het bestuurlijk belang van rechtmatigheid voor raadsleden te verduidelijken;
- Er is een overzicht opgesteld dat als voorbeeld kan dienen op welke wijze de (begrotings)onrechtmatigheden inzichtelijk kunnen worden gemaakt en in de rechtmatigheidsverantwoording kan worden opgenomen met daarbij de vermelding van fouten en/of onduidelijkheden (tabel uit de Q&A van november 2023);
- Verduidelijking wanneer overschrijdingen ten aanzien van wel of niet tijdig melden als onrechtmatig worden beschouwd. Daarnaast verduidelijking van wanneer welke begrotingsonrechtmatigheden als gevolg van overschrijding van lasten en/of investeringen als acceptabel (passend in het beleid) worden beschouwd (dus wel onrechtmatig, maar acceptabel);
- Het niet meer in de rechtmatigheidsverantwoording opnemen van geconstateerd misbruik waarbij het M&O beleid is toegepast en heeft geleid tot bijvoorbeeld terugvorderingen en het opleggen van sancties. De jaarrekening is in deze situatie immers getrouw en de financiële effecten van het misbruik zijn teniet gedaan. Wel dient via de paragraaf bedrijfsvoering inzicht te worden gegeven in de aard en (financiële) impact van het bij de gemeente geconstateerde misbruik.

2.1 Rechtmatigheidsverantwoording

Mogelijke doorontwikkeling VIC

Er is een belangrijke coördinerende rol voor de VIC weggelegd ten aanzien van de rechtmatigheidsverantwoording. U heeft de processen zo ingericht dat met name de VIC-werkzaamheden, vastleggingen en uitkomsten de basis vormen voor de rechtmatigheidsverantwoording. De verantwoordelijkheden voor de rechtmatigheidsverantwoording liggen veel breder, alle organisatieonderdelen en het voltallige college zijn hiervoor verantwoordelijk. Het toetsen op de werking van systemen of het eventueel aanvullen met gegevensgerichte werkzaamheden kan ook bij de teams zelf (eerste lijn) of in de tweede lijn worden belegd. Dan kan de VIC meer acteren als derde lijn waarbij het hun taak is om de betrouwbaarheid van informatievoorziening van de eerste en tweede lijn te beoordelen. Er vindt dan een verschuiving plaats van 'de VIC als onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording naar 'de VIC als bevestiging van de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording van de verschillende teams'.

Dit is een ontwikkeling die u nog kunt maken en die u helpt meer in control te zijn in de lijn, fouten te voorkomen en het lerend vermogen in de organisatie te vergroten. Bovendien geeft dit de organisatie meer veranderkracht doordat de VIC ook meer in een adviserende rol kan functioneren op deze manier.

Samenwerking VIC

Wij maken zoveel mogelijk gebruik van de door u uitgevoerde (verbijzonderde) interne controlewerkzaamheden. Vooraf heeft hierover afstemming plaatsgevonden met VIC, zodat de juiste werkzaamheden door u worden gedaan wat een korte doorlooptijd van de controle bevordert. De tijdigheid van de werkzaamheden van VIC is van belang. In het kader van een goede samenwerking hebben wij o.a. onze werkprogramma's ten aanzien van grondexploitaties en aanbestedingsrechtmatigheid met de organisatie gedeeld.

Ten tijde van de interim-controle is gebleken dat de uitvoerende werkzaamheden met betrekking tot de werking van interne beheersmaatregelen (veelal gegevensgericht) over 2024 nog niet zijn uitgevoerd door de VIC. Dit ligt in lijn met het IC-plan. In het kader van het sturen op kwaliteit en nakomen van gemaakte afspraken ten behoeve van de jaarrekeningcontrole zet de VIC momenteel vol in op het uitvoeren van de werkzaamheden. We adviseren u meer periodieke controles in de planning op te nemen en meer kort-cyclisch te gaan werken. Dit bevordert ook de ontwikkelkracht van de lijn, aangezien tijdiger beeld ontstaat over risico's in de lijn en de aanbevelingen van de VIC kunnen worden geïmplementeerd.

2.2 Speerpunten auditcommissie

Voortgang aandachtspunten 2024 zoals opgenomen in het dienstverleningsplan 2024

Het dienstverleningsplan 2024 is door ons op 28 oktober 2024 toegelicht in de auditcommissie. Op basis van het dienstverleningsplan 2024 zijn de speerpunten voor de jaarrekening(controle) 2024 zoals door de audit commissie is aangedragen als volgt:

Aandachtspunt / speerpunt	Opvolging 2024
Boekjaar 2023 was voor de gemeente Roosendaal het eerste jaar waarin zij is overgestapt naar een nieuw financieel systeem. Tijdens de jaarrekeningcontrole bleek dat de exports niet voldeden aan alle vereisten die nodig waren om bruikbaar te zijn voor de benodigde interne en externe controles. De jaarrekeningcontrole is hierdoor stil komen te liggen, waardoor het jaarrekeningproces vertraging heeft opgelopen. Naar aanleiding hiervan heeft de auditcommissie het college geadviseerd om een verbeterplan op te stellen met als doel het jaarrekeningproces soepeler te laten verlopen en zelf meer in control te zijn op dit proces en de kwaliteit hiervan. Het college heeft een notitie 'evalueren en versterken jaarrekeningproces' opgesteld. De auditcommissie heeft ons gevraagd om tussentijds te rapporteren over de voortgang van de afspraken in deze notitie.	In de notitie 'evalueren en versterken jaarrekeningproces' zijn afspraken opgenomen met betrekking tot proces, inhoud en communicatie. Het merendeel van de afspraken ziet toe op de eindejaarscontrole. We hebben concrete afspraken gemaakt met de griffier over de wijze van informeren tijdens de eindejaarscontrole over voortgang en opvolging van gemaakte afspraken met de ambtelijke organisatie. Tot op heden is een export op een eenvoudige en toegankelijke wijze van grootboekmutaties uit het financieel systeem nog niet mogelijk. De urgentie om betrouwbare en bruikbare exports uit het financieel pakket te verkrijgen is hierdoor toegenomen en onder de aandacht van de ambtelijke organisatie. Momenteel zijn afspraken gemaakt hoe data extractie uit SAP verkregen kan worden ten behoeve van de VIC-controles, jaarafsluiting en jaarrekeningcontrole. Een structurele borging voor de toekomst is hiermee nog niet geëffectueerd. Het risico voor de organisatie op onjuiste uitgangspunten in het kader van uitvoerende werkzaamheden en arbeidsintensieve en foutgevoelige handelingen blijft hierdoor bestaan.

2.3 Informatiebeveiliging en cybersecurity

1/2

Vanuit onze natuurlijke adviesrol attenderen wij u graag op een aantal ontwikkelingen op het gebied van informatiebeveiliging. Digitale weerbaarheid is hierin een belangrijk thema, mede door de toenemende eisen voor digitale veiligheid vanuit Europese wet- en regelgeving. Om de juiste weerbaarheid te bereiken dient een zorgvuldige afweging te worden gemaakt tussen het implementeren en continu bewaken van beheersingsmaatregelen en het accepteren van risico's anderzijds. Lokale overheden zijn in toenemende mate afhankelijk van de continuïteit van IT-systemen en digitale verbindingen met de buitenwereld, waardoor verstoring, uitval of een cybersecurity incident grote gevolgen kan hebben.

Op basis van onze cyber in de audit aanpak hebben wij in afstemming met uw CISO een drietal hoofdthema's op het gebied van cybersecurity besproken:

1. Security Governance & Management

Dit thema ziet toe op inzicht in het IT-landschap en kritieke IT-systemen, aanwezigheid van een informatiebeveiligingsbeleid, verantwoordelijkheden rondom informatiebeveiliging beleggen, informatiebeveiligingsbewustzijn, IT-risicomanagement, classificatie van data en/of IT-systemen, en leveranciersmanagement.

Op basis van onze werkzaamheden ten aanzien van dit thema hebben wij geconstateerd dat uw organisatie belangrijke stappen heeft genomen op het gebied van informatiebeveiligingsbewustzijn (o.a. door het gebruik van een nieuwe e-learningomgeving, waarin een medewerker periodiek training dient te volgen voor informatiebeveiliging en privacy. Wel hebben wij vernomen dat uw organisatie nog uitdagingen heeft op het gebied van leveranciersmanagement; er is nog geen formeel proces ingericht ten aanzien van het periodiek monitoren van uw leveranciers. Verder stappen rondom het beoordelen en monitoren van leveranciers zullen in het komende jaar worden gezet.

2. Beveiliging van IT-systemen

Om kwetsbaarheden tegen te gaan is het van belang om IT-systemen te beveiligen. Dit houdt in dat uw organisatie de IT-systemen op een consistente manier conform de BIO configureert zodat cybersecurityincidenten, ongeautoriseerde handelingen en gijzeling van data kunnen worden tegengegaan.

Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geconstateerd dat uw organisatie diverse maatregelen heeft getroffen rondom het beveiligen van de IT-systemen in de vorm van o.a. anti virus systemen. Er zijn daarnaast centraal door ICT van West-Brabant diverse policies ingericht rondom beveiliging van IT-systemen. Daar waar nodig, is per gemeente sprake van een addendum op deze policy.

3. Security operations

Security operations heeft betrekking op de activiteiten en getroffen maatregelen uitgevoerd door de organisatie om cybersecurity kwetsbaarheden te monitoren, preventief tegen te gaan, te onderzoeken en te reageren.

Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geconstateerd dat uw organisatie periodiek een penetratietest laat uitvoeren. De bevindingen die in de meest recente penetratietest zijn geconstateerd, zijn inmiddels opgevolgd. Uw organisatie zal op korte termijn een hertest laten uitvoeren.

Wij hebben echter wel geconstateerd dat uw organisatie nog geen continuïteitsplan heeft opgesteld. Teneinde een dergelijk plan van cruciaal belang kan zijn voor uw organisatie, adviseren wij u om deze op te stellen en periodiek te testen.

2.3 Informatiebeveiliging en cybersecurity

2/2 Network and Information Security 2 (NIS2)

NIS2 - digitale weerbaarheid verankerd in wet- en regelgeving vanuit de EU Om de digitale weerbaarheid van organisaties te verhogen is de NIS2 (Network and Information Security 2) richtlijn vanuit de EU vastgesteld. De NIS2 richtlijn is een update van de in 2016 ingevoerde NIS-richtlijn. In Nederland ook wel bekend als NIB2 (Netwerk- en informatiebeveiligingsrichtlijn) en/of de Wbni (Wet Beveiliging Netwerk- en Informatiesystemen). Lokale overheden zijn door de NIS2 aangewezen als organisaties die van vitaal belang zijn voor de samenleving waardoor ook uw organisatie verplicht is om de NIS2-maatregelen te implementeren. In Q3 2025 wordt NIS2 naar Nederlandse wetgeving vertaald en nadien van kracht onder de noemer 'Cyberbeveiligingswet'.

Belangrijk is dat NIS2 aanvullende eisen stelt, die niet volledig door de huidige Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) worden afgedekt, wat betekent dat in de komende periode additionele maatregelen moeten worden getroffen ten einde aan NIS2 te voldoen.

De volgende verplichtingen vallen onder NIS2:

- ▶ **Zorgplicht:** organisaties dienen een risicobeoordeling uit te voeren en op basis daarvan passende maatregelen te nemen om hun diensten te beveiligen.
- ▶ **Opleidingsplicht:** bestuursorganen dienen opgeleid te zijn, en optioneel ook werknemers, om cyberrisico's te identificeren, impact te bepalen en beveiligingsmaatregelen te selecteren.
- ▶ **Meldplicht:** cyberincidenten dienen binnen 24 uur bij de toezichthouder te worden gemeld. Tevens dient een cyberincident ook bij een sectorspecifiek Computer Security Incident Response Team (CSIRT) te worden gemeld, wat eventueel hulp en bijstand kan verlenen.
- ▶ **Toezicht:** een onafhankelijk toezichthouder zal naleving van de verplichtingen uit de richtlijn borgen.

Wij hebben vernomen dat Gemeente Roosendaal in samenwerking met ICT West-Brabant West een werkgroep heeft gestart ten behoeve van NIS2. Hierbij is een plan van aanpak geschreven voor de verschillende gemeentes binnen deze samenwerking over hoe voor te bereiden op de wetgeving. Daarnaast zijn de CISO's van de verschillende gemeentes naar informatiesessies geweest ter voorbereiding.

Uit onze gesprekken is gebleken dat uw organisatie geen grote uitdagingen verwacht bij het tijdig implementeren van de NIS2-maatregelen. Echter, we hebben wel begrepen dat uw organisatie nog bezig is met het verkennen van de juiste mate van scholing voor bestuurders op het gebied van informatiebeveiliging en risicomanagement.

2.4 Financiële positie

Huidige financiële positie en verwachte financiële positie

De financiële positie op basis van de jaarrekening 2023 en de begroting 2024 van de gemeente Roosendaal lijkt, op basis van het door de provincies opgestelde gemeenschappelijk financieel toezichtkader, voldoende, met uitzondering van de solvabiliteit. Volgens de normen in het GTK is het weerstandsvermogen ook voldoende.

Op basis van de kadernota en (meerjaren-)begroting van de gemeente Roosendaal is de financiële positie voor 2025 sluitend. Voor 2026 wordt een negatief saldo verwacht (€ 2.1 miljoenen nadelig), voor de jaren daarna wordt een positief saldo geraamd. De belangrijkste oorzaak van het negatief resultaat in 2026 is dat de inkomsten vanuit het Rijk teruglopen, terwijl de kosten toenemen als gevolg van inflatie, vergrijzing en de toename van taken. Een uitdaging is dan ook het beperken en beheersen van de verwachte tekorten. U heeft ervoor gekozen, overigens in lijn met het advies van de VNG, om het begrote tekort voor 2026 niet volledig om te buigen vanwege de impact op de ambities uit het collegeprogramma.

Voorspellend vermogen

In een gemeente is een scheiding van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden (dualisme) kenmerkend. Deze governance verhoudingen vormen de basis voor het proces “begroting en verantwoorden” (P&C cyclus) van een gemeente en is daarmee een belangrijk proces bij de gemeente Roosendaal. De gemeenteraad stelt de budgetten en kredieten (begroting) vast waarbinnen het college en de organisatie werken aan de plannen, taken en ambities. Met het knapper worden van de financiële ruimte en de financiële realisatie van de laatste jaren (ook het landelijk beeld) ontstaat er een grotere noodzaak om goed en tijdig zicht te hebben op realisatie van budgetten en oorzaken van over- en onderschrijdingen. Uit de jaarrekening 2023 blijkt ook dat sprake is van afwijkingen tussen begrote baten en lasten en werkelijke baten en lasten op de verschillende programma's.

In ons accountantsverslag 2023 hebben wij u geadviseerd het voorspellend vermogen te verbeteren. Mede in dat kader adviseren wij:

- De diepgang en kwaliteit van de analyse van de (tussentijdse) realisatie van de programmabegroting, de voortgangsrapportage en begrotingswijzigingen kan verder verbeterd worden.
- Analyses op te stellen waaruit blijkt voor welke baten en lasten de voorspelbaarheid beperkt is en hoe dit verbeterd kan worden ('backtesting'). Ook raden wij aan tussentijds balansposten te analyseren.

2.5 Wet DBA

1/2

Kwalificatie van arbeidsrelaties

Het aantal zelfstandigen zonder personeel (zzp) is de afgelopen jaren flink gestegen. Een deel van deze groep kwalificeert als schijnzelfstandige. Dit betekent dat op basis van wet- en regelgeving eigenlijk sprake is van een arbeidsovereenkomst. Het kabinet vindt deze situatie onwenselijk, omdat de beschermende werking van het arbeidsrecht wordt ontlopen en het sociale stelsel onder druk komt te staan. Daarom zet het kabinet de komende jaren in op het aanscherpen van regels en handhaving.

Sinds de introductie van de Wet DBA in 2016 is sprake van een handhavingsmoratorium. Dit betekent dat de Belastingdienst niet controleert en handhaaft op het bestaan van een dienstbetrekking, tenzij sprake is van kwaadwillendheid. Vanaf 1 januari 2025 komt het handhavingsmoratorium naar verwachting te vervallen en gaat de Belastingdienst weer volledig handhaven. Hierdoor kunnen naheffingsrisico's ontstaan.

Daarnaast werkt het kabinet aan nieuwe wetgeving voor de beoordeling van arbeidsrelaties. In het Hoofdlijnenakkoord is te lezen dat de behandeling van deze wetgeving door het nieuwe kabinet zal worden voortgezet. Kort gezegd zal de nieuwe wetgeving meer nadruk leggen op de vraag of het werk en de werkende organisatorisch zijn ingebed in de organisatie van de werkverschaffer. Daarmee wordt bedoeld of het werk een kernactiviteit van de organisatie vormt en zij aan zij met werknemers wordt verricht. In dat geval zal eerder sprake zijn van een arbeidsovereenkomst. De nieuwe wetgeving zal naar verwachting niet eerder ingaan dan 1 januari 2026.

Organisaties die werken met zelfstandigen die eigenlijk werknemer zijn lopen financiële risico's. Zo is er vanaf 1 januari 2025 sprake van een naheffingsrisico vanuit de Belastingdienst. Ook kunnen zelfstandigen die eigenlijk werknemer zijn vorderingen instellen op grond van arbeidsrechtelijke verplichtingen en kunnen verplichte pensioenregelingen leiden tot pensioenvorderingen. Om dergelijke risico's te voorkomen is het voor organisaties die zelfstandigen inhuren van belang om de huidige inhuur van zelfstandigen en het inhuurproces onder de loep te nemen.

Uit inlichtingen van de ambtelijke organisatie blijkt dat de Wet DBA bekend is en hierop reeds acties in gang zijn gezet. Wij zullen met ingang van boekjaar 2025 verder aandacht geven aan dit onderwerp en de impact hiervan bepalen op onze controle.

2.5 Relevante wijzigingen in het BBV

2/2

Notitie Rente

De belangrijkste wijziging uit de notitie rente betreft een aanpassing in de toerekening van de rentelasten aan de grondexploitaties. Tot en met 2023 is het alleen toegestaan om de werkelijke rente over het vreemd vermogen (naar rato) toe te rekenen aan de grondexploitaties. Dit geldt tevens voor de toekomstige rentelasten. Met ingang van boekjaar 2025 (en eventueel 2024) wordt voor grondexploitaties geen onderscheid meer gemaakt in het BBV, waardoor de rentetoerekening plaatsvindt op basis van de reguliere omslagrente. Voor gemeente Roosendaal leidt dit tot een verhoogde rentetoerekening die een negatief effect heeft op de verwachte eindwaarde van de verschillende grondexploitaties.

Met ingang van boekjaar 2024 past u de notitie Rente toe, zodat de rente-effecten verwerkt zullen worden in de waardering van uw grondexploitaties. Wij adviseren een weloverwogen keuze te maken in het toepassen van de toerekening van rente aan het eigen vermogen en de voorzieningen en dit als zodanig vast te leggen in het spoorboekje. .

Notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken

De belangrijkste wijzigingen in de notitie grondexploitatie zien toe op de omgevingswet, die onder andere hebben geleid tot een aanpassing van de lijst met verhaalbare kostensoorten. Deze wijzigingen gaan, in verband met de invoering van de Omgevingswet in per 1 januari 2024. Deze wijzigingen hebben met name invloed op verslaggevingsaspecten bij faciliterend grondbeleid. De overige wijzigingen zien met name toe op de voorwaarden voor warme gronden, de voorbereidingskosten en gemengde projecten. Daarnaast is de rentetoerekening, zoals hierboven is toegelicht gewijzigd.

Notitie Overhead

De commissie BBV heeft in de notitie Overhead 2023 de regelgeving met betrekking tot de toerekening van Overhead geactualiseerd, verduidelijkt en samengevoegd in één notitie. De notitie is van toepassing vanaf begroting 2025. De belangrijkste uitspraken en aanbevelingen zijn als volgt:

- **Stellige uitspraak:** Voor de berekening van de tarieven voor de lokale heffingen moet de methodiek voor toerekening van overhead worden gebruikt zoals deze is opgenomen in de financiële verordening. Deze methodiek mag niet afwijken van de overige methodieken voor het toerekenen van overhead.
- **Stellige uitspraak:** De definitie van overhead is aangescherpt waardoor alle functies die onderdeel uitmaken van een specifieke taak geen onderdeel zijn van de overhead.
- **Aanbevelingen:** De commissie adviseert om overhead niet bij de begroting vorm te geven maar door middel van de financiële verordening of door een notitie overhead aan de raad voor te leggen en deze periodiek te herzien. In deze nota neemt de gemeente keuzes op ten aanzien van: kaderstelling, methodiek en onderscheiding primaire processen en overhead.

De actualisatie van de notities staan bij u op de agenda, maar zijn nog niet verwerkt in de financiële verordening.

2.6 Duurzaamheidsverantwoording

Context & ontwikkelingen

Voor grote, niet-beursgenoteerde ondernemingen is het vanaf 2025 verplicht te rapporteren over de impact van hun activiteiten op duurzaamheid (de CSRD). In deze regels is vastgelegd waarover verantwoording moet worden afgelegd, waarbij een actieve dialoog met de belangrijkste belanghebbenden een wezenlijk onderdeel vormt. Deze standaarden verdelen duurzaamheid in drie onderdelen: ESG (environment, social, governance).

Voor gemeenten geldt deze verplichting nog niet. Gemeenten vervullen echter wel een belangrijke rol bij het realiseren van verduurzaming in de samenleving vanuit hun maatschappelijke en regisserende rol. Denk aan de regionale energiestrategie (RES), het toezicht op energie labels van kantoorgebouwen in de gemeente en de aandacht voor meer circulariteit in de bouwopgaven. Tal van gemeenten maken inmiddels afspraken en sluiten zich aan bij diverse initiatieven. Een goed voorbeeld hiervan is het SDG-initiatief van de VNG (<https://www.sdg-nederland.nl/>) waar naast gemeente Roosendaal circa 140 andere gemeenten bij zijn aangesloten. Een bredere en diepere uitwerking van duurzaamheid wordt gevonden in het gedachtegoed van ‘brede welvaart’, een begrip dat meer gangbaar is binnen overheden en bijvoorbeeld ook door CBS wordt gemonitord.

Al de activiteiten die gemeenten bedenken en uitvoeren komen nog maar beperkt concreet en meetbaar terug in beleid en verantwoording. Dit blijkt ook uit onderzoek dat de Rijksuniversiteit Groningen voor BDO heeft uitgevoerd in 2023 en waarvan begin 2025 een actualisatie wordt gepubliceerd. Deze observaties en de CSRD die voor het bedrijfsleven gaat gelden, hebben geleid tot de oprichting van “the coalition of the willing”, een samenwerking van o.a. gemeenten, banken, BDO en het CBS. Door deze groep is een concept handreiking opgesteld om decentrale overheden te ondersteunen bij het selecteren, structureren en inzicht bieden in de voor hen meest relevante duurzaamheidsthema’s. Deze handreiking gaat ook in op de wijze waarop u als gemeente deze informatie in uw begroting en jaarstukken kan opnemen, zodat hierin ook de gewenste transparantie ontstaat voor uw belanghebbenden.

Alhoewel nog geen wettelijke plicht bestaat voor gemeenten hierover te rapporteren, krijgen gemeenten wel steeds meer te maken met dit thema vanuit de waardeketen van bedrijven en banken waartoe gemeenten ook behoren. Het is niet ondenkbaar dat op termijn ook voor gemeenten een rapportageverplichting over de belangrijkste duurzaamheidsindicatoren volgt. Hierover is geen verdere informatie bekend, anders dan dat het Ministerie van Binnenlandse Zaken zich hier over buigt en al dan niet via de Commissie BBV een nadere duiding aan geeft.

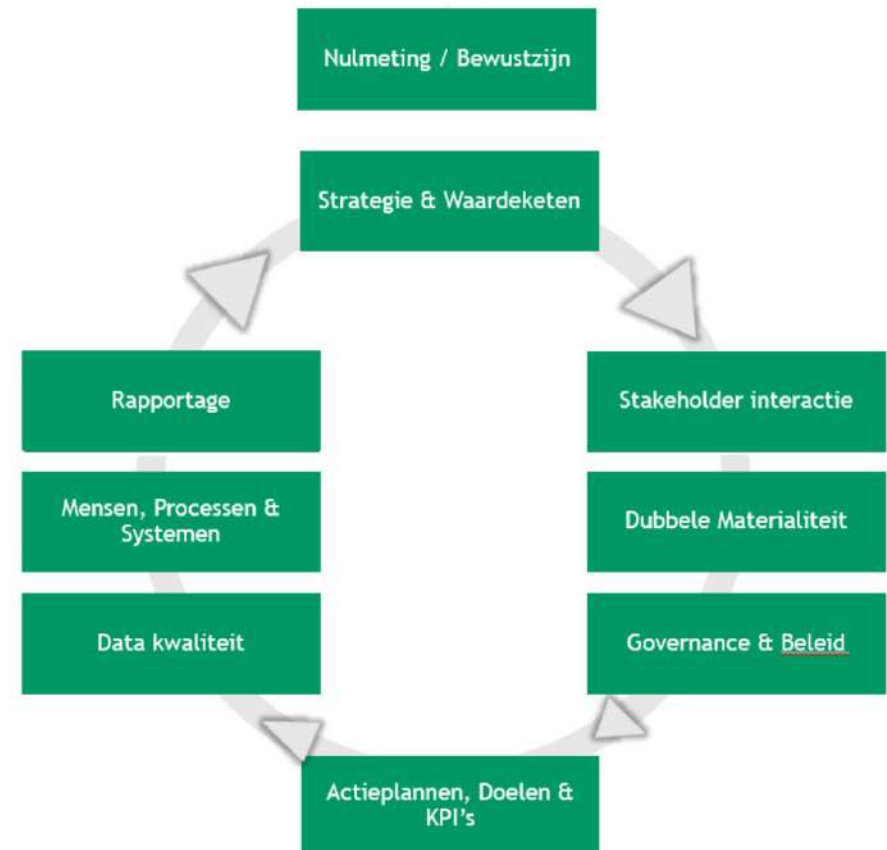
2.6 Duurzaamheidsverantwoording

Duurzaamheidsindicatoren

Met de betrokkenheid van het CBS bij de totstandkoming van de concept handreiking is gerealiseerd dat een set aan relevante indicatoren is opgesteld. Het CBS heeft van veel van deze indicatoren data beschikbaar, dan wel werkt aan de ontsluiting en monitoring hiervan. Het voordeel hiervan is dat voor gemeenten de externe data zodoende eenvoudig beschikbaar is, naast de eigen data.

Pak de handschoen op

Wij adviseren u kennis te nemen van de handreiking zodra deze beschikbaar komt en een dialoog aan te gaan tussen college en raad over de route om tot meetbaar en transparant beleid hierop te komen. Zolang nog geen sprake is van verplichte toepassing is er alle ruimte om keuzes in de indicatoren of duurzaamheidsthema's te maken, bij voorbeeld door te starten met de meest belangrijke qua impact. Deze ervaring kunt u inzetten om het inzicht en de verantwoording stap voor stap te verrijken. Tegelijkertijd verwachten wij de komende periode nog meer informatie en praktische handvatten en zal op termijn ook vanuit het Ministerie van Binnenlandse Zaken, dan wel vanuit de commissie BBV een reactie volgen.

2.7 Aandachtspunten jaarrekening 2024

Aandachtspunten

Naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole 2023 zijn de aandachtspunten voor 2024 door ons gerapporteerd in het accountantsverslag. Deze managementletter ziet toe op de bevindingen met betrekking tot de processen en procedures. Specifiek vragen we uw aandacht voor de volgende elementen die relevant zijn voor de jaarrekening 2024 en de eindejaarscontrole in voorjaar 2025.

▶ Auditfile

- Tot op heden is een export op een eenvoudige en toegankelijke wijze van grootboekmutaties uit het financieel systeem nog niet mogelijk. Momenteel zijn afspraken gemaakt hoe data extractie uit SAP verkregen kan worden ten behoeve van de VIC-controles, jaarafsluiting en jaarrekeningcontrole. Een structurele borging voor de toekomst is hiermee nog niet geëffectueerd.

▶ Grondexploitatie:

- **Planning:** is de tijdsplanning van de projecten afgestemd op de (on)mogelijkheden in de markt? Immers, de marktbehoefte bepaalt welke projecten op welk moment te realiseren zijn.
- **Programming:** in de afgelopen jaren hebben economische ontwikkelingen geleid tot belangrijke wijzigingen in vooral de woningbehoefte. Is er een kritische analyse van de 'mix' van woningen (huur, koop, vrije kavel appartementen, etc.) in de projecten in relatie tot de huidige marktvraag in de gemeente?
- **Prijs:** is afgewogen welke prijzen kunnen worden gehandhaafd, rekening houdend met het risico dat gronden later of in het geheel niet worden afgenomen.
- **Rente:** in welke mate wordt rekening gehouden met de notitie rente. Zie tevens paragraaf 2.5.

▶ Voorziening groot onderhoud

- **Opstellen onderhoudsplannen:** Het opstellen van onderhoudsplannen en de vertaling naar onderhoudsvorzieningen is een bewerkelijk proces. Het is belangrijk dat de voorziening intern wordt getoetst aan de vereisten van het BBV en goed wordt onderbouwd met periodiek herziene onderhoudsplannen op basis van het daadwerkelijk uitgevoerd groot onderhoud.
- **Prijsstijgingen:** Documenteren van de jaarlijkse evaluatie van indexatie van het prijspeil van voorzieningen voor gemeentelijke gebouwen en sportaccommodaties aan de hand van prijsramingen / prijsstijgingen van goederen in het afgelopen jaar (realisatie).
- **Dotaties:** De dotatie 2023 van de voorziening Beheerkalender is gebaseerd op begrote en geplande lasten van drie volgende jaren, afwijkend van andere onderhoudsvorzieningen die gebaseerd zijn op een periode van 10 jaar. Dit is een aandachtspunt in 2024.
- **Bestedingen:** Er heeft nog geen analyse plaatsgevonden van bestedingen in het begrotingsjaar versus het onderhoudsplan, wat een aandachtspunt is voor 2024.

3. Bevindingen interim-controle jaarrekening

3.1	<u>Controleaanpak</u>	X
3.2	<u>Onze werkzaamheden bij de processen</u>	X
3.3	<u>Overzicht van onze bevindingen bij de processen</u>	X
3.4	<u>Overzicht van onze bevindingen t.a.v. de IT General Controls</u>	X

3.1 Controleaanpak

1/2

Controleaanpak en doel van de interim-controle

Het doel van de jaarrekeningcontrole is een oordeel tot uitdrukking brengen over de getrouwheid van de jaarrekening van gemeente Roosendaal. De controle heeft onder meer betrekking op het overwegen van de interne beheersing die voor het opstellen van de jaarrekening relevant is, teneinde controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden passend zijn, maar niet met het doel een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing tot uitdrukking te brengen. Het gaat hierbij niet alleen over de kwaliteit van de accountantscontrole, maar ook over de wijze waarop Gemeente Roosendaal hiervan kan profiteren.

Op basis van onze bevindingen bij deze werkzaamheden, geven wij, in het kader van onze natuurlijke adviesfunctie, in deze management letter aanbevelingen over de opzet van de administratieve organisatie en berichten wij u over vastgestelde tekortkomingen in de uitvoering daarvan en in hoeverre corrigerende maatregelen door management zijn genomen.

De aangelegenheden waarover wij rapporteren betreffen die tekortkomingen die tijdens de controle zijn geïdentificeerd en waarbij wij van mening zijn dat deze voldoende belangrijk zijn om verslag van te doen.

Onze inschatting van de aandachtspunten

In het kader van de controle van de jaarrekening 2024 en onze aanpak hebben wij een zogenaamde initiële risico-inschatting gemaakt. Wij zien de volgende aandachtspunten voor ons bij de controle van de jaarrekening van Gemeente Roosendaal:

- ▶ In onze controlestandaarden (NV COS) wordt expliciet het risico van management override (bewuste beïnvloeding door bestuur of management van de jaarcijfers) als belangrijk te onderkennen theoretisch risico benoemd. Als accountant moeten wij in onze werkzaamheden hier specifiek aandacht aan besteden en richten wij in onze werkzaamheden zich hierbij op memoriaalboekingen.
- ▶ Onjuiste waardering grondexploitaties (materiële post met verschillende schattingselementen).
- ▶ Voorziening groot onderhoud (materiële post met verschillende schattingselementen).

3.1 Onze werkzaamheden

2/2 - Aandacht voor fraude, corruptie en non-compliance

Onze bevindingen

Bij de planning voor de jaarrekeningcontrole houden wij rekening met het risico dat de jaarrekening als gevolg van fraude en onregelmatigheden onjuistheden van materieel belang zou kunnen bevatten. Daarnaast hebben wij beoordeeld in hoeverre sprake kan zijn van een risico omtrent corruptie of een risico omtrent het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Eén van de door ons uitgevoerde maatregelen is het bespreken van de mogelijke frauderisico's en mogelijke fraudesituaties met de concerncontroller alsmede de medewerkers interne controle. Hiertoe hebben wij de mogelijke frauderisico's en -situaties, mede aan de hand van de door u opgestelde frauderisicoanalyse en de compliance vragenlijst, besproken met de gemeentesecretaris, wethouder financiën en met de auditcommissie. Deze besprekingen en onze controle-werkzaamheden hebben tot heden geen indicaties voor (vermoedens van) materiële fraude opgeleverd.

Wij hebben aandacht besteed aan de compliance met de voor u van toepassing zijnde wet- en regelgeving en overige bepalingen voor zover wij die van belang achten in het kader van onze controle van de jaarrekening. Hierbij hebben wij de naleving van wet- en regelgeving besproken, mede aan de hand van de door u opgestelde analyse in de compliance-vragenlijst. Bij die werkzaamheden hebben wij geen materiële non-compliance geconstateerd

ONZE BEVINDINGEN			
Fraude	2024	2023	Evaluatie
Frauderisicoanalyse uitgevoerd	😊	😊	In 2024 is door gemeente Roosendaal de fraude analyse herijkt.
Gedragscodex, klokkenluidersregeling	😊	😊	-
Frauderisicoplan en incidentenregistratie	😊	😊	-
Incidenten	—	—	-

3.2 Onze werkzaamheden bij de processen

Belangrijkste processen

Aan de navolgende processen hebben wij specifiek aandacht geschonken tijdens onze interim-controle:

- ▶ Planning-en-control
- ▶ Inkoop en betalingsorganisatie
- ▶ Personeel
- ▶ Participatiewet
- ▶ Sociaal domein
- ▶ Subsidiebeheer
- ▶ Belastingen
- ▶ Grondexploitaties
- ▶ Verbonden partijen
- ▶ Voorzieningen
- ▶ Beheersing algemene uitkeringen
- ▶ Treasury
- ▶ Verbijzonderde Interne controle (rechtmatigheidsverantwoording)

Voor elk proces beoordelen wij de volgende onderdelen:

- ▶ **AO/IB:** Is sprake van een actuele en toereikende procesbeschrijving met voldoende beheersmaatregelen?
- ▶ **IT-maatregelen:** Zijn in en rondom het systeem voldoende waarborgen getroffen ten aanzien van de betrouwbaarheid van de gegevensverwerking?
- ▶ **VIC:** Heeft de VIC de interne beheersmaatregelen getoetst en kunnen wij daar gebruik van maken?

Indien al deze vragen positief kunnen worden beantwoord, is de organisatie optimaal in control en kunnen ook wij gebruik maken van uw eigen interne beheersing. De vaak tijdrovende en gedetailleerde gegevensgerichte werkzaamheden (die ook nog eens achteraf plaatsvinden), kunnen dan beperkt blijven tot een minimum.

Een totaal overzicht van de effectiviteit van de processen is opgenomen in hoofdstuk 3.4.

Data-analyse

Registratie van financiële data alsmede de interne beheersingsmaatregelen daarop vinden digitaal plaats. Indien er sprake is van een toereikende kwaliteit van de interne beheersmaatregelen, kan hiervan gebruik worden gemaakt wanneer deze ook relevant is voor de jaarrekeningcontrole. Door gebruik te maken van beschikbare digitale informatie, kan er inzicht in de beheersing van de organisatie verkregen worden. Daarnaast kan hierdoor ingespeeld worden op risico's en uitzonderingen, wat bijdraagt aan de kwaliteit van de organisatie.

Voor de periode van 1 januari tot en met 30 september 2024 is een export van de digitale inkoopflow uit SAP aangevraagd. De digitale inkoopflow geeft informatie over de controle en autorisatie van inkoopfacturen, die hebben geleid tot het boeken van kosten alsmede betalingen. Deze informatie kan efficiënt en effectief gebruikt worden om de interne beheersing rondom de controle en autorisatie van kosten in kaart te brengen en te toetsen door de VIC.

In samenspraak met de VIC vindt momenteel een nadere analyse plaats van de export van de digitale inkoopflow. Hierbij wordt de kwaliteit van de data-exports, inrichting van de autorisaties in SAP en de doorlopen autorisatieflow nadere geanalyseerd. Tot op heden hebben wij vernomen dat de kwaliteit nog niet op het gewenste niveau ligt. Mogelijke uitkomsten rapporteren we in ons accountantsverslag.

3.3 Overzicht van onze bevindingen t.a.v. de processen

Totaaloverzicht processen

In het volgende overzicht geven wij weer in hoeverre de processen voldoen aan de genoemde normen (zie ook hoofdstuk 3.5 t.a.v. ICT).

Processen					
	Opzet/ bestaan 2024	Opzet/ bestaan 2023	Impact IT	VIC	Toelichting
Planning & Control	😊	😊	—	—	Geen wijzigingen ten opzichte van voorgaand jaar.
Memoriaal	😞	😞	😞	—	Onze bevinding ten aanzien van memoriaalboekingen blijft ook in 2024 bestaan; de controle op memoriaalboekingen wordt niet afgedwongen in SAP. Bij de inrichting van SAP is ervoor gekozen om niet alle memorialen te controleren en autoriseren door een tweede persoon.
Inkopen & Aanbestedingen	😊	😞	😊	—	Binnen het inkoopproces is sprake van de noodzakelijke functiescheiding tussen controle op de prestatielevering en de budgethouder, waarbij de budgethouder ofwel vooraf akkoord geeft op de verplichting, ofwel achteraf de factuur autoriseert bij het ontbreken van een verplichting. De controle op de prestatielevering wordt niet altijd zichtbaar vastgelegd middels onderbouwende documenten. Door de VIC wordt achteraf wel gecontroleerd op de prestatielevering. In SAP kan de prestatielevering gedocumenteerd worden, echter wordt dit niet afgedwongen in SAP en daarmee niet stelselmatig gedocumenteerd. Met betrekking tot aanbestedingen wordt voor alle inkopen vanaf € 10.000 een inkooporder wordt afgedwongen in SAP. Team Inkoop kan vervolgens beoordelen of er een aanbestedingsprocedure gevolgd dient te worden. Tevens worden verplichtingen geregistreerd in SAP. Deze beheersmaatregelen worden met ingang van 2024 stelselmatig en zichtbaar toegepast. Door middel van de spendanalyse stelt de VIC vast of gewerkt is binnen de bepalingen van de Aanbestedingswet, waarbij aandacht is voor elementen als het opknippen van opdrachten en mogelijke wezenlijke wijzigingen.
Personeel	😞	😞	😞	—	Binnen het personeelsproces is sprake van voldoende functiescheiding. Echter binnen de salarisadministratie ontbreekt zichtbare functiescheiding doordat de salarisadministrateur ruime bevoegdheden heeft en zowel mutaties kan doorvoeren als accorderen. Deze bevinding is bekend binnen de gemeente Roosendaal. Advies is om het 4-ogenprincipe zichtbaar vast te leggen.
Participatiewet	😊	😊	—	—	Geen wijzigingen ten opzichte van voorgaand jaar.

3.3 Overzicht van onze bevindingen t.a.v. de processen

Totaaloverzicht processen

In het volgende overzicht geven wij weer in hoeverre de processen voldoen aan de genoemde normen (zie ook hoofdstuk 3.5 t.a.v. ICT).

Processen					
	Opzet/ bestaan 2024	Opzet/ bestaan 2023	Impact IT	VIC	Toelichting
Jeugd / WMO	😊	😊	😊	—	De kwaliteitsmedewerkers hebben geen c.q. een te beperkte rol binnen het proces Jeugd / WMO bij het toekennen van de beschikkingen. Het risico bestaat dat er een verkeerde of onrechtmatige beschikking is verstrekt.
Subsidiebeheer	😊	😊	—	—	Geen wijzigingen ten opzichte van voorgaand jaar.
Lokale heffingen	😊	😊	—	—	Geen wijzigingen ten opzichte van voorgaand jaar.
Grond aan- en verkopen	😊	😊	—	—	Geen wijzigingen ten opzichte van voorgaand jaar.
Verbonden partijen	😊	😊	—	—	Geen wijzigingen ten opzichte van voorgaand jaar.
Voorzieningen	😞	😞	—	—	Een procesbeschrijving van de totstandkoming van schattingen rondom het vormen van een onderhoudsvoorziening is onderhanden bij de ambtelijke organisatie. De beheersing van het risico op ontoereikende en/of niet adequaat onderbouwde voorzieningen (voornamelijk onderhoudsvoorziening) is momenteel niet in kaart gebracht.
Beheersing algemene uitkeringen	😊	😊	—	—	Er is geen sprake van zichtbare functiescheiding binnen het proces van de algemene uitkering. Geadviseerd wordt de toepassing van het 4-ogenprincipe bij de registratie van gegevens zichtbaar vast te leggen.
Treasury	😊	😊	—	—	Bij het aantrekken van vreemd vermogen wordt het zes- ogenprincipe gehanteerd. Dit principe geldt echter niet voor kortlopende leningen, waarbij de administratief medewerker zelfstandig kan handelen. Dit is ook onderkent door het VIC-team. Opvolging van de bevindingen dient nog plaats te vinden en is onder de aandacht van de organisatie.

3.4 Overzicht van onze bevindingen t.a.v. de IT General Controls

IT-audit algemeen

In het kader van de jaarrekeningcontrole is een IT-audit uitgevoerd. De IT-audit is primair gericht op de betrouwbaarheid van de gegevensverwerking ten behoeve van de totstandkoming van de jaarrekening. Dit betekent dat de IT-audit zich niet primair richt op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan.

Het inzicht in de gebruikte IT-applicaties en ondersteunende IT-infrastructuur, vormen een onderdeel van het inzicht in de interne beheersing. Algemene IT-beheersingsmaatregelen (hierna: IT General Controls) rond de IT-processen leveren een belangrijke bijdrage aan het mitigeren van de risico's die voortkomen uit het gebruik van IT.

Bevindingen IT General Controls

Hierna zijn de bevindingen opgenomen met betrekking tot de opzet en het bestaan van de door ons in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte IT General Controls voor zover relevant voor de jaarrekeningcontrole. De impact van de bevindingen met betrekking tot de IT General Controls zal bij de betreffende processen worden behandeld.

Per bevinding is de status in het huidige jaar en in het voorgaande jaar aangegeven met betrekking tot de onderzochte IT-applicaties, zijnde SAP BusinessbyDesign en Zorgned, en de hieraan gerelateerde IT-infrastructuur voor zover relevant voor de jaarrekeningcontrole. Onze relevante bevindingen en overige IT-gerelateerde bevindingen treft u op de volgende pagina's aan.

De scope van relevante IT General Controls wordt jaarlijks beoordeeld en kan hierdoor afwijken van de scope van voorgaande jaren.

Geautomatiseerde gegevensverwerking

De accountant dient op basis van artikel 2:393, lid 4 BW aandacht te besteden aan de bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking.

Wij hebben de automatiseringsorganisatie uitsluitend in het kader van de jaarrekeningcontrole beoordeeld. Op basis van de interim-controle hebben wij vastgesteld dat de IT General Controls van zowel SAP Business ByDesign alsmede ZorgNed niet volledig effectief zijn bevonden; wel bieden de uitkomsten voldoende aanknopingspunten voor een data-gedreven audit. Wij zullen de komende periode onderzoeken welke mogelijke data-analysis kunnen worden uitgevoerd in de audit van de Gemeente Roosendaal.

3.4 Overzicht van onze bevindingen t.a.v. de IT General Controls

Per applicatie is ons beeld van de beheersing als volgt

OVERZICHT EN EVALUATIE VAN ITCG - PER APPLICATIE	SAP ByDesign		ZorgNed	
Logische toegangsbeveiliging	2024	2023	2024	2023
LT.1 - Procedure autorisatiebeheer	😊	😊	😊	😊
LT.2 - Periodieke controle op toegang en juistheid ingerichte autorisaties	😞	😞	😞	😊
LT.3 - Identificatie van gebruikers voor toegang tot applicaties	😊	😊	😊	😊
LT.4 - Authenticatie	😊	😊	😊	😊
LT.5 - Administrator- en superuser-accounts	😊	😊	😊	😊
Change management				
CM.1 - Wijzigingsbeheer applicaties	😊	😊	- *	- *
CM.2 - Gescheiden IT-omgevingen				

*= De IT General Controls van change management zijn niet in scope voor de applicatie ZorgNed. Enkel logische toegangsbeveiliging wordt relevant geacht uit hoofde van de jaarrekeningcontrole.

De impact van deze bevindingen ten aanzien van de applicaties op de processen zijn meegenomen in hoofdstuk 4.3.

3.4 Overzicht van onze bevindingen t.a.v. de IT General Controls

Operating system

OVERZICHT EN EVALUATIE VAN ITGC		
Beheersmaatregelen in het proces	2024	2023
OS.2 - Authenticatie		
OS.3 - Toegang met hoge privileges		

